



**Lausunto  
29.1.2024**

**Viite:** PuV lausuntopyyntö, Hallituksen esitys HE 90/2023 vp

**Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimuspuolten välillä niiden joukkojen asemasta tehdyn sopimuksen sekä Pohjois-Atlantin sopimuksen mukaisesti perustettujen kansainvälisten sotilasesikuntien asemasta tehdyn pöytäkirjan hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi ja niihin liittyviksi laeiksi**

Suomen Reserviupseeriliitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon mukaisesta aiheesta. Nato-jäsenyydellä on erittäin suuri merkitys Suomen turvallisuudelle, maanpuolustukselle ja puolustusyhteistyölle.

Suomen liittyessä Naton jäseneksi edellytyksenä oli, että Suomi liittyy myös Nato-Sofaan (Status of Forces Agreement, SOFA) ja Pariisin pöytäkirjaan. Selvää on, että Nato-jäsenyys kaikkinsa vaatii merkittävän määrän muutoksia ja tarkennuksia Suomen lainsäädäntöön.

Nato SOFAn tavoitteena on määritellä eri jäsenmaiden joukkojen asema silloin, kun ne ovat toisen sopimuspuolen alueella virallisten tehtäviensä yhteydessä. Pariisin pöytäkirjalla Nato SOFAn määräysten soveltamisala ulotetaan myös Naton esikuntiin ja niiden sotilas- ja siviilihenkilöstöön.

Lakiesityskokonaisuus perusteluineen on kattava. Siinä ilmenee, että sekä Nato-jäsenyydellä että nyt kommentoitavana olevalla esityksellä on merkittäviä vaikutuksia puolustushallinnon lisäksi moneen muuhun hallinnonalaan ja moniin yhteiskunnallisiin toimintoihin.

Esityksessä todetaan, että jäsenyyden myötä kansainvälisen puolustusyhteistyön muodot monimuotoistuvat. Vieraan valtion joukkojen asemaa ulkomailla koskee lukuisa määrä oikeudellisia kysymyksiä ja niihin liittyvän säätelyn on oltava selkeää.

Vaikka Nato SOFAn ja Pariisin pöytäkirjan määräykset koskevat laajasti valtionhallintoa, viranomaisyhteistyön keskiössä on Puolustusvoimat. Lainsäädännön muutoksilla voi olla heijastevaikutuksia Puolustusvoimien toimintaan ja Puolustusvoimien sisäisiin määräyksiin. Puolustushallinnossa tarkastellaan Nato-jäsenyydestä johtuvia muutostarpeita kansallisen lainsäädännön kehittämisen yhteydessä erillisessä hankkeessa.



Puolustusministeriö valmistelelee Puolustusvoimista annetun lain muuttamista niin, että siinä huomioidaan Suomen Nato-jäsenyys ja Puolustusvoimien Natoon liittyvät tehtävät. Samassa yhteydessä lainsäädäntöä tarkennetaan muutenkin niin, että siinä otetaan kattavasti huomioon Nato-jäsenyys.

Henkilöstön asema eri Nato-tehtävissä on selvitettävä tarkkaan. Tämä aiheuttanee tarvetta tehdä muutoksia useisiin lakiin, esimerkiksi asevelvollisuuslakiin.

Selvää on, että tulevissa Nato-tehtävissä tullaan käyttämään sekä Puolustusvoimien palkattua henkilökuntaa että reserviläisiä. Suomen ainutlaatuinen puolustusjärjestelmä tarkoittanee käytännössä sitä, että erityisesti Nato-tehtävissä olevissa isoissa maavoimajoukoissa pääosa suomalaisista sotilaista on reserviläisiä. Joukkorakenteen lisäksi reserviläisiä palvelee jatkossa myös useissa komentorakenteen tehtävissä sekä Naton siviilitehtävissä (Nato International Civilian – NIC).

Naton henkilöstöä koskeva sopimus tai lainsäädäntö tulee saattaa valmiiksi pikaisesti osana Natoa koskevaa kokonaisuutta. Tähän liittyen on palvelusehtojen osalta monia avoimia kysymyksiä. Reserviläisten kohdalla näitä ovat esimerkiksi koulutusaikaan ja varuillaoloaikaan (mm. työoikeudelliset oikeudet ja velvollisuudet, lähtövalmius, oikeus ottaa vastaan sivutyötä, opiskelu), toimintaan varsinaisessa tehtävässä, mahdolliseen tehtävän keskeytymiseen sekä koulutus- ja tehtävävaiheessa tapahtuvan loukkaantumisen tai vammautumisen sekä mahdollisuuteen palata vanhaan työpaikkaan liittyvät kysymykset.

Pikimmiten pitää sopia, mikä taho neuvottelee puolustushallinnon kanssa reserviläisten palvelusehdoista. Suomen Reserviupseeriliitto tarjoaa asiantuntemustaan käytettäväksi tässä asiassa.

Samalla toivomme laajemminkin tiivistä yhteistyötä reserviläis- ja maanpuolustusjärjestöjen sekä puolustushallinnon kanssa, erityisesti niissä asioissa, jotka koskevat reserviläisten roolia, käyttöä ja asemaa erilaisissa Nato-tehtävissä.

Suomen Reserviupseeriliiton puolesta

Aaro Mäkelä  
Puheenjohtaja  
Suomen Reserviupseeriliitto  
[aaaro.makela@rul.fi](mailto:aaaro.makela@rul.fi)  
Puh. 050 5405 416

Janne Kosonen  
Toiminnanjohtaja  
Suomen Reserviupseeriliitto  
[janne.kosonen@rul.fi](mailto:janne.kosonen@rul.fi)  
Puh. 050 5810 819